

K darovací dani.

Darování je jedním z častých úkonů, kterým senioři vyjadřují svou náklonnost ke svým blízkým, známým, či jiným osobám, ale i osobám právnickým (firmám, nadacím, občanským sdružením i náboženským společnostem apod.).

Za darování je považováno bezúplatné poskytnutí nebo získání movitého majetku, nemovitostí, věcí, práva k jejich užívání, ale také získání jiného majetkového prospěchu či zvýhodnění. Tímto prospěchem mohou být např. bezúročná půjčka, prominutí dluhu, přenechání pohledávek, podílových listů, věcné břemeno spojené s darovanou nemovitostí apod. Podmínkou darování však je, že není spojeno s požadavkem nějaké protihodnoty nebo protiplnění a nebo není protiprávní.

Dárce však může svůj úmysl darování spojit s konkrétními podmínkami, například s dosažením určitého věku obdarovaného, s prokazováním určitých studijních výsledků, získáním titulů apod.

Důležitým doporučením při darování je uzavření darovací smlouvy mezi dárce a obdarovaným. Jako povinnost je to v případech darování nemovitostí, kdy zákon přímo stanoví, že darovací smlouva musí mít písemnou formu. V ostatních případech darování je možné uzavřít darovací smlouvu tradičním způsobem, tj. předáním daru dárce a převzetím daru obdarovaným. Jako forma darovací smlouvy může být i dohoda o tom, že k předání daru dojde později.

K důležitým povinnostem dárce je upozornit obdarovaného na případné vady daru, aby se obdarovaný mohl rozhodnout, zda takový dar přijme nebo jej dárce vrátí. Toto právo je však promlčitelné ve tříleté promlčecí lhůtě.

Tak jako obdarovaný má právo dar vrátit, tak také dárce má, za určitých podmínek, možnost požadovat navrácení daru od obdarovaného. Toto právo má dárce v případech, že se k němu nebo k členům jeho rodiny chová obdarovaný tak, že hrubě porušuje dobré mravy. Příkladem takového chování hrubě porušujícího dobré mravy je např. fyzické násilí, hrubé a soustavné slovní napadání, odmítání nezbytné pomoci při zdravotních potížích atd.

Je nutné upozornit, že ne každé porušení pravidel slušného chování je možné považovat za hrubé porušování dobrých mravů. Například pouhá nevděčnost vůči dárce, není tím chováním, které je možné za ně považovat. Rovněž pouhé tvrzení, že obdarovaný porušuje tyto mravy nestačí k tomu, aby obdarovaný musel dar vrátit. Každý kdo bude chtít využít svého práva na vrácení daru, bude muset požádat soud o vydání rozsudku, že na něj vlastnické právo znovu přešlo.

A nyní k vlastnímu daňovému hledisku při bezúplatném nabytí majetku (při darování). Poplatníkem u daně darovací je většinou obdarovaný (nabyvatel majetku). Dárce vystupuje vůči finančnímu úřadu, kterému se daň platí, jako ručitel. Pouze v případech, když je dar poskytnut do ciziny, se plátcem daně vždy stává dárce a nikoliv obdarovaný.

Poplatníkovi vzniká daňová povinnost v okamžiku, kdy dojde k bezúplatnému nabytí majetku. Základem daně je cena majetku, která se zejména u nemovitostí, stanovuje

na základě zvláštního předpisu o oceňování majetku [zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů]. U movitých věcí se vychází z tzv. ceny obvyklé v místě a čase.

Daňové přiznání je nutno podat do 30 dnů ode dne, kdy došlo k bezúplatnému převodu movitého majetku nebo jiného majetkového prospěchu a nebo kdy byl povolen vklad do katastru nemovitostí u majetku nemovitého. Na základě podaného daňového přiznání správce daně (finanční úřad) vyměří daň platebním výměrem. Poplatník tuto daň zaplatí nejpozději do 30 dnů od doručení platebního výměru.

Pro účely výpočtu daně darovací (ale i daně dědické, a daně z převodu nemovitostí) jsou poplatníci daně rozděleni do tří skupin, a to podle vztahu poplatníka (obdarovaného) k dárci.

Do I. daňové skupiny jsou zařazeni příbuzní v řadě přímé, tj. manželé, děti, vnuci a vnučky, rodiče a prarodiče. Do II. daňové skupiny patří příbuzní v řadě pobočné (nepřímí příbuzní) tj. sourozenci, synovci, neteře, strýcové a tety, manželé dětí – zeťové a snachy, děti manžela (nevlastní děti), rodiče manžela (tchán a tchyně), manželé rodičů (nevlastní rodiče) a osoby, které s dárcem žily ve společné domácnosti a pečovaly o společnou domácnost nejméně rok před převodem majetku. Do III. daňové skupiny patří fyzické osoby bez příbuzenského vztahu a osoby právnické. V této III. daňové skupině je daň darovací nejvyšší a pohybuje se od sedmi procent až do čtyřiceti procent, pokud hodnota darovaných movitých věcí nebo finančního majetku je vyšší než 50 milionů Kč.

A na závěr jedno příjemné konstatování. Od ledna 2008 jsou od placení daně darovací osvobozeny osoby zařazené v I. a II. skupině poplatníků daně, tj. ty které jsou s dárcem v příbuzenském vztahu. Je to poměrně široká skupina osob (včetně seniorů), která nebude muset daň darovací platit. Na osoby zařazené ve III. daňové skupině se toto osvobození nevztahuje. U této III. skupiny osob nadále platí, že daň darovací neodvádí, jen pokud hodnota daru nepřesáhne částku 20.000 Kč.

(DS č.8/2010)